

M O N T E A L E G R E

=====

MAANDBLAD ten dienste van de Gereformeerde Kolonie te Monte Alegre
Paraná -- Brasil.

R E D A C T I E

M. B O S

A. N A P

R. N A U T A

Adres Redactie: Monte Alegre, Paraná, C.P. 71, Brasil.

Correspondentieadres in Nederland: R.J. Groenveld

Englumstraat 9, Oldehove, Gn.
Giro 982435.

Abonnementsprijs: In Brasil: NCr\$ 3,35 per halfjaar.

In Holland of elders: f. 5,50 of Am\$ 2,= per halfjr.

Verschijnt maandelijks.

=====

I N H O U D:

Pag.	2	Schriftoverdenking.
"	3	'Hoe het begon', de voorgeschiedenis van de Kolonie (VII).
"	5	Persschouw: Reisverslag dr C. van der Waal (II).
"	6	Gedicht: Schooldaglied.
"	8	Onderwijs: Nieuws van de escola 'Ebeézer'.
"	9	Het Weeroverzicht.
"	9	Advertentie.
"	9	Excuus.
"	10	Jeugdrubriek.
"	10	Wij lezen samen de Institutie.
"	12	Rubriek voor de Vrouw: Uit Neerlands schatkamer (II)
"	13	Kerkelijk nieuws.
"	14	Verenigingsnieuws.
"	14	Landbouw en Veeteelt: Zondag-vastendag in de varkensstal.

=====

OKTOBER 1967.

2e Jaargang, no 10

=====

S C H R I F T O V E R D E N K I N G

J e z u s C h r i s t u s K o n i n g o v e r h e t l e v e n
v a n a l l e d a g .

Hij nu zeide tot hem: Werpt uw net uit aan de
rechterzijde van het schip en gij zult vinden.
Zij wierpen het net uit, en konden het niet meer
trekken vanwege de menigte der vissen.

Joh. 21 : 6.

De Heere Jezus Christus draagt na zijn opstanding de koningskroon.
Hij regeert over heel de schepping. Hij is de tweede Adam, de nieuwe
koning, die de macht over de schepping, welke de eerste Adam had ver-
speeld, heeft terugontvangen naar recht.

De tweede Adam heeft niet alleen de ketenen van de dood gebroken.
maar Hij heeft aan zijn volgelingen bij de Zee van Tiberias ook getoond,
geopenbaard (zie vers 1), hoe Hij de gevolgen van de vloek der zonde
voor zijn volk in het bestaan van hier en nu reeds breekt en voor hen
de heerschappij over de schepping volkomen zal herstellen.

Daar had de achtste psalm al over geprofeteerd. In die psalm gaat
het over de eerste en de tweede Adam; over de mens en de Zoon des mensen.
Daar gaat het over de heerschappij, die God aan zijn mensenkind gegeven
heeft. Maar volgens de brief aan de Hebrée*en is die psalm pas vervuld
als Christus uit de doden is opgestaan. Dan is Hij, de Eersteling van
velen, het Hoofd der Kerk, weer Koning over de schepping geworden:
"Thans zien we nog niet, dat hem (de mens, hier en nu) alle dingen
onderworpen zijn, maar wij zien Jezus, die voor korte tijd beneden de
engelen gesteld was vanwege het lijden des doods, opdat Hij door de
genade Gods voor een ieder de dood zou smaken, met eer en heerlijkheid
gekroond" (2:8,9).

Na de vernederende vloekdood heeft God de Here Jezus als Koning der
schepping met eer en heerlijkheid gekroond en gesteld over al de werken
van zijn handen. En die herstelde Koningsheerschappij heeft Hij daar
geopenbaard bij die wondere visvangst. Hij weet niet alleen van de
gang der vissen in dat water, maar Hij gebiedt ze ook, dat ze juist
daar zich zullen bevinden, waar zijn discipelen het net op zijn bevel
zullen uitzetten. Hij doet de vissen komen in het net. Hij zot de in
afmattende arbeid doorgebrachte en toch vruchteloze nacht voor hen om in
een vruchtbare morgenstond. Hij neemt de vloek weg uit de arbeid, en
zet er zijn zegen voor in de plaats.

Het is grote troost geweest voor die discipelen het zó te mogen weten:
dat Hij in de heerschappij van zijn genade regeert over alle dingen;
over de omstandigheden, de verhoudingen, de gebeurtenissen; dat ook de
zorgen in de dagelijkse arbeid voor Hem niet verborgen zijn en dat Hij
ook die arbeid en de vrucht daarvan geeft, opdat de zijnen hun levens-
voortgang hier zouden kunnen hebben en mee daardoor Hem zouden kunnen
dienen in zijn Koninkrijk. Want de stoffelijke levensgoederen zijn
daarvoor ook nodig. Ze komen uit zijn hand hun toe, al moesten zij de
netten uitzetten en werken om in de middelijke weg zijn koninklijke
gaven te kunnen ontvangen en te mogen genieten.

En deze openbaring van Christus' Koningsmacht aan de Zee van Tiberias
is ook tot onze troost opgetekend door de apostel Johannes. Christus is
maar niet alleen redder van 'zielen'. Hij heeft maar niet alleen iets te
maken met het 'geestelijke' leven. Hij is niet een partieel Koning over

een stukje van deze wereld of een deel van ons bestaan. Hij is Koning over alles. Wij mogen en zullen Hem zien staan bóven de fel-bewogen wereldzee; boven de tegenstellingen tussen Oost en West; boven de be-roering van de afrikaanse en aziatische wereld. Hij regeert over het maatschappelijk bestel, de economische verhoudingen. Hij heeft met onze arbeid in fabriek en werkplaats en op veld en akker en in de huiskamer en keuken alles te maken. Hij spreekt daarover zijn woord en wil daarin door zijn Geest herstellend werken. En zijn woord wil een zegenend woord zijn, als wij Hem maar gehoorzamen: zij konden het niet meer trekken vanwege de menigte der vissen.

Maar levensverruiming, maatschappelijke welvaart, super-hoogconjunctuur zal, als deze Koning welbewust uitgeschakeld en weggelachen of weggehoond wordt, uiteindelijk geen zegen blijken te zijn. Hij kan die dingen, die wij zo graag "het goede" noemen ons ook geven in zijn toorn, beladen met zijn vloek. Denkt u maar aan de kwakkelen in de woestijn en leest u maar psalm 106 : 13 - 15 !

Wij zullen Jezus Christus als Koning van heel de schepping belijden. Op de kleinste plaats waar wij gesteld zijn. Wij zullen als onderdanen van deze Koning in onze zaak en roeping niet eigenwijs en eigenwillig zijn, maar zijn wijsheid en zijn wil de weg laten bepalen en voor-schrijven! Wij zullen geloven: Hij leidt in aanbiddelijke wijsheid heel deze wereld, ook de stoffelijke machten en krachten, al proberen mensen daar hun goddeloze spel mee te spelen en godvergeten doeleinden mee te bereiken.

Wij zullen trouw zijn in de dienst onder en voor Hem - en dan is zijn zegen voor alles zeker. Ook al schijnt ons zoveel bij de handen af te breken. Hij kent ons bij alles en Hij heeft het beloofd: dat wij in Hem, de tweede Adam, gezet zijn in zijn Koninkrijk als erfgenenamen der wereld, zó, dat wij met Hem eens de heerschappij zullen hebben over alle dingen. De moeiten en de lasten van de arbeid zullen eens verdwijnen. En de volle vrucht van Christus' arbeid, en dus ook van onze arbeid, die wij in zijn dienst, gehoorzaam aan Hem, verricht hebben zal ons volgen (Op. 14:13). Alle dingen worden aan de mens, die hier door de band van geloof en liefde verbonden was aan de Zoon des mensen, onderworpen! Hij wordt door zijn Koning met eer en heerlijkheid gekroond.

En zo zullen wij dan elke dag onder het oog van onze heerlijke Koning ingaan tot ons "gewone" werk, gelovend, dat het niet ijdel is in Hem, maar mede dienstbaar aan de voltooiing van zijn wereldplan; dankbaar genietend van de vruchten van zijn arbeid-voor-ons; en biddend:

O Heer, laat mij naar 't welbehagen,
dat G' in uw volk steeds hebt getoond,
ook roem op uw bescherming dragen,
en met uw zegen zijn gekroond.

(Uit: UTrechtse Kerkbode, 8 mei 1965.)

Ds H. Voláman.

H O E H E T B E G O N De voorgeschiedenis van de Kolonie te Monte Alegre. VII.

Ja, toen de pioniers in Monte Alegre aangekomen waren, begon het eigenlijk pas. Alles, wat ik tot nu toe verteld heb, ging er over, hoe dat tot dit begin heeft geleid. Maar de rechte aanvang dateert van het ogenblik toen de pioniers zich in de kolonie vestigden. Maar dit begin was verre van gemakkelijk. Trouwens, het duurde nog wel even voordat zij werkelijk in de kolonie konden gaan wonen en werken.

De huizen, die hen toegezegd waren konden nog niet betrokken worden. Daarom werden de adspirant-kolonisten voorlopig ondergebracht in een huis in Lagoa, waar ze zich natuurlijk erg moesten behelpen. Als dit een paar dagen duurt, dan gaat dat nog wel, maar het heeft nog al een lang tijdje geduurd, en dat met gezinnen met kinderen, en personen met verschillende karakters, terwijl er voorlopig weinig gedaan kon worden, en te midden van een bevolking waarvan men de taal niet kende....u begrijpt hoe dat aanleiding gaf tot allerlei strubbelingen. In plaats van de in gedachten zo geïdealiseerde eigen woning, gemeubileerd met het meegenomen huisraad, te kunnen betrekken op de hun toegezegde grond, moesten de uit Nederland meegenomen meubelen worden opgeslagen, waarvan ze natuurlijk in dat warme klimaat niet beter werden, en moest men van alles ontberen, terwijl men weinig te doen had.

Maar eindelijk brak het ogenblik aan dat men het beloofde land kon binnengaan. De huizen waren klaar; als in Kanaän eens waren de putten gegraven. Wijnstokken en vijgebomen waren er niet om onder te gaan zitten, maar wel vaak mooi geboomte, dat een huiselijk aanzicht gaf. Trouwens, ze hadden weinig tijd om te gaan zitten. De pioniers hebben hun eigen schuren grotendeels zelf moeten bouwen, en ik stond versteld, hoe ze hun talenten op dit gebied ontwikkeld hadden, toenik een paar jaar later de resultaten zag. Gelukkig hadden ze een timmerman in hun midden in R. Slump, die bij alles aanwijzing kon geven, terwijl een van zijn zoons, Renke Slump, de gaven van zijn vader bleek te bezitten en ook veel assistentie heeft geboden. Ik stond versteld over wat er in korte tijd tot stand was gebracht. Hout was er gelukkig in overvloed, voor pannen gebruikte men de inheemse tabinhas, u welbekend, die zeer doelmatig bleken. Elk bouwde naar zijn aard wat hij nodig had. Allen hadden een stuk of zes inheemse koeien gekregen, die natuurlijk een onderkomen moesten hebben. Meyer begon al dadelijk met de kippenfokkerij. Toen ik in de kolonie was, was hij al met zijn tiende hek bezig, en het waren geen kleine schuurtjes, maar prachtige ruime onderkomens voor de hoenders. In het warmere en droge klimaat gedijen de kippen veel beter dan in het kille Nederland. En het voer was geen probleem, evenmin als voor de varkens. De enige vraag was: is er een afzetgebied? Meyer had het ook al gauw aan de gang, want het bleek, dat de bevolking zeer gesteld was op de hollandse eieren, omdat ze vers waren, en dat kon men niet altijd van de Braziliaanse zeggen. Elk van de boeren had trouwens een heel grote kippenren bij zijn huis, toen ik in de kolonie was, en de opbrengst leverde naast eieren voor huishoudelijk gebruik een welkome aanvulling van het inkomen. Dat was ook zo met de varkensmesterij, waar Bijlsma en anderen al gauw mee begonnen, omdat ze ontdekten hadden, dat varkensvlees en spek duur waren. Met de koeien was het eerst een hele toer om als Nederlandse veehouder te wennen aan de gewoonten van de Braziliaanse runderen. U weet het beter dan ik, hoe die met het kalf worden gemolken, dwz. dat het kalf eerst moet vóórzuigen, en dat daarom een Braziliaanse koe zonder kalf als melkproducent waardeeloos is. Bovendien gaven de dieren van zeboe- en inlands ras maar een paar liter op zijn meest. En als het kalf groot was, hield de melkproductie op. Geen wonder, dat onze boeren, al waren ze dankbaar voor de hen toegewezen koeien voor eigen gebruik, van begin af aan een verlangen hadden naar dieren van Hollands ras, dat gewoon kon worden gemolken, en dan het hele jaar door (behalve dan de korte droogperiode) en met een behoorlijke melkproductie waar winst in zat.

Toch is de "veestapel" de opkomst van de kolonie geworden, en de zuivel de "kurk" waarop de kolonie drijft. En dat ook weer langs de weg van wonderen. En het zijn juist die wonderen, die ik U wil verhalen. "Lest we forget", dat was een van de liederen, die de Engelsen altijd zongen op 11 november bij de herdenking van de wapenstilstand na de

eerste wereldoorlog. Wat wij ook in gedachten moeten houden, als we weer gewoon raken aan genoten weldaden, of in nieuwe moeilijkheden komen. En dan in de geest van psalm 77: Ik zal de daden des HEEREN gedenken!

Het was niet de bedoeling, dat de kolonie er een van veehouders zou worden, en dat de zuivelproducten op de voorgrond zouden staan. Immers, het oorspronkelijke plan was om een landbouwkolonie te stichten; de verbouw van granen en groenten stond de firma voor ogen, om de steden Harmonia en Lagoa onafhankelijk te maken van de aanvoer per vliegtuig en per as, die zeer kostbaar was. En ze hadden ook groot belang bij het stro van het koren voor de papierfabricage, omdat papier uit enkel houtvezel niet sterk genoeg bleek. En nu hadden ze de gedachte dat Hollandse landbouwers tovenaars waren, die maar naar de grond behoeften te kijken om ze rijke vrucht te laten voortbrengen. Maar dit was een ernstig misverstand. De grond, die de emigranten toegewezen kregen was maagdelijke grond, die er sinds de schepping al zo gelegen had. Die grond was niet onvruchtbaar, maar bevatte geen bacteriën en was arm aan allerlei meststoffen, wat nog erger werd, doordat ze alle jaren afgebrand werd, waarmee meteen de humus verbrand.

(wordt vervolgd)

Ds J. van Dijk.

P E R S S C H O U W

REISVERSLAG Dr C. van der Waal (vervolg)

19 Mei 1967.

Ik zit nu vlak bij Sardes in een goedkoop (50 Afr. sent), doch voor Turkije luxe hotel. Ik heb een kamer alleen, hoef niet met acht Turken samen te slapen. Er is zelfs een fontijntje, dat niet lekt en zelfs een balkon; de deur er naar toe kan wel niet open, maar in de deur zit weer een raam, dat open kan. Je moet hier niet op alle dingen letten. De lakens worden hier altijd aan de dekens vastgenaaid, geknoopt of gespeld, zodat generaties gasten deze gebruiken kunnen; dat spaart wassen uit, begrijpt U. Maar 's lands wijs, 's lands eer.

Vorige keer waren we in Efese. Ik heb daar o.a. ook het zgn. huis van Maria gezien en de zevenslapersgrot, waar ik echte zuchten heb gehoord. Daarna heb ik Laodicea, Hiërapolis en Colosse bezichtigd, gebruik makend van een oude kaart van de Ottoman-Raylway. De bewoners van Colosse wisten niet eens dat daar Colosse eens lag. En Laodicea was totaal onbewoond - een enorme stad vroeger. Alles liep nogal mee. Een meneer van een bank liet me Laodicea zien en met een jonge Turk heb ik Hiërapolis, dat uit de kerkgeschiedenis nogal bekend is, bezichtigd. Er zijn daar warme bronnen, net als in Warmbad (Z.Afr.), die in de oudheid de stad vermaardheid gaven. Vlakbij ligt Laodicea. Vlakbij liggen ook toppen met eeuwige sneeuw. En zo kun je Christus' Woord goed begrijpen: och, of gij heet waart of koud Laodicea had trouwens ook warme bronnen en een uitstekend waterleiding-systeem.

Filadelfia heb ik ook gezien en daar wachtte me een verrassing. Het huidige Aleshehir is op de ruïnes van het oude Filippi gebouwd, en

zodoende zit de oude stad onder de huidige. Daarom zocht ik iemand die frans kon praten om te vragen of er van het oude nog wat te zien was. Voor zijn "winkel" zat een dokter. Monsieur. parlez-vous francais? Het schat was raak. Hij kende iemand, en die kende iemand en die kende weer een ander en die kende een jonge archeoloog (de halve jeugd stond intussen voor de ramen van de dokterswinkel).

Recep -zo heette de man- was nog maar 20 jaar oud, doch had interesse. Hij wist vrijwel niets van de Bijbel. Maar wilde luisteren. Samen hebben we een door hem gevonden Byzantijnse graftekst vertaald ("Vader, Zoon en Heilige Geest: één Godheid, één kracht, één rechterlijke macht"). Ook hebben we ons gewaagd aan een door hem 5 km van Filiadelfia gevonden inscriptie, die m.i. zei, dat Saul(us) de zoon van Saul(us) vroeger de synagoge tot eer van Jehovah gemaakt had (d.w.z. had laten maken). Recep had ook een Gresco gerestaureerd in de kerk van Johannes (ruina) te Filadelfia en het baptisterium (doopplaats) in de Maria-kerk te Efeze mee opgegraven. Hij had ook in Sardes gewerkt, en kende de kandelaar (menorah) daar. Hij vertelde, dat hij ook een menorah gezien had op de trappen van de Celsus-bibliotheek te Efeze. Denk U eens in: ook (of juist) in de plaatsen der zeven gemeenten was de kandelaar bekend. In vele van deze plaatsen vormden de Joden wel $\frac{1}{2}$ van de bevolking. Ik heb zoëven de synagoge-ruïne te Sardes gezien. Deze is wel zo groot als de tempel van Artemis te Efeze en te Sardes. Dat is waarlijk geen kleinigheid. In dit opzicht heeft mijn accentueren van de antithese tegen de Joden in Openbaring voor wat betreft de historische achtergrond wel zeer duidelijke toelichting ontvangen. De Joden hebben hier een enorme macht gevormd en de kerk heeft het zwaar te verduren gehad.

Twee nachten geleden heb ik op een waranda van een Moskee geslapen in een klein dorp. Om 4 uur 's nachts werd ik wakker. De boeren kwamen om te bidden. Op de dorpen leeft het Mohammedanisme nog. Maar onder de intellegentia wordt het nog slechts formeel in ere gehouden. Net als in Israël het Jodendom. En net als in de Westerse landen het Christendom. Het beangstigt je telkens: al die mensen, die drukte in de steden, die hard werkende boeren en boerinnen (velen blond met typische Friese gezichten), en tegelijk dat gemis van het evangelie, dat hier vroeger van dorp tot dorp klonk.

23 mei 1967.

Ik zit nu op een steen te Lystre. Naast mij staat een herder, die me op de handen kijkt. Lystre is een puinheuvel, waarop welgeteld 25 stenen liggen en verder gruis. En de herder dwaalt er met zijn kudde eenzaam rond. Vlakbij zie ik nog een heuvel, die volgens de herder Hetitisch is. Best mogelijk. Er is nog nooit gegraven. De Turken hebben geen geld voor zoiets en de buitenlanders graven al te Efeze, Sardes en Pergamum.

De vorige dagen heb ik na Sardes Antiochië in Pisidië (waar Paulus zijn grote rede in de Synagoge hield; Hand. 13) en Iconium (Konya) bezocht. Antiochië is ook een grote puinheuvel. Van het Romeinse Iconium is niets meer over, maar de stad Konya is een behoorlijke plaats, die veel moskeeën herbergt en waar leuke dingen te koop zijn. Men rijdt er veel in wagentjes, zodat de stad soms het uiterlijk heeft van Kaapstad anno 1910. Vooral een grote Mohammedaanse heilige wordt er in ere gehouden, Mevlana (13e eeuw). Deze vond het goed als je Christen of heiden was, als je maar één God vereerde. "Gleich wie Christus", zei een dame in het Museum, toen de gids dit uitlegde. Typerend voor de situatie van heden, daar waar Paulus de ene God door Jezus Christus predikte, is het Mohammedanisme sterk, dat Jezus onder Mohammed plaatste. En het Christendom liquideert zich zelf.

Van Konya loopt er een weg naar Lystra. Maar ik was te laat voor

de bus en via karretje en aanhangwagen achter tractor plus 10 km lopen kwam ik in een dorp terecht, waar ik bij boeren sliep. Vandaag ging ik verder naar Lystra. De logeerpertij was enig. Ik kreeg eten en "cai" (=thee) en daarna stroomde de kamer vol van 't hele dorp, de mohammedaanse koster en dominee inclus. Ze moesten alles zien, mijn pas en de lamp van de meisjesvereniging, die ik te hunner eer uit en inelkaar prutste. Ze moesten in alles rommelen en alles zien, van kaarten tot slaapzak toe. Ds Agema zal zich deze situatie (gezien Indië) voor kunnen stellen. We verstonden elkaar niet, maar konden toch een behoorlijk gesprek voeren over hoe je in Nederland suiker maakt, of Jezus boven Musa en Isa staat, enz. 's Morgens om 5 uur liepen de schatten weer om me heen. Ik had overigens best geslapen (men slaapt op de grond met tapijten, de muren hangen ook vol met doeken). En de schapekaas en het brood (dat er als schuurpapier uitzie mitsgaders de ajuinen en de thee smaakten best. Ik kreeg, tegen alle anti-alcohol-principes van Mohammed, zelfs een glas wijn toe.

En nu - na met de herders mee gegeten te hebben van de zure melk der kudde en schuurpapier-brood - Lystra. Ergens was de tempel van Zets-voor-de-poort. Woonden Lois hier niet, en Eunice en Timotheus ? Geen spoor van een kerk is er zelfs te bekennen. Groot is Mohammed. De mensen begrijpen niet wat ik hier doe. Er is hier ook niet veel te beleven. Maar deze wereld gezien te hebben, en te geloven: hier was het toch maar, het oprukkende evangelie, dat tróóst ! En juist in verband met het kennen der schriften (zoals Timotheus deed) was een ontmoeting in Konya zeer merkwaardig. In de dertiger jaren verscheen n.l. een boek van Prof. Leonard Goppelt: "Typos". Dit boek, dat handelt over de wijze waarop het Nieuwe Testament het Oude Testament gebruikt, heeft sterke invloed gehad op prof. B. Holwerda en... ook op mij. Ik sprak over typologie voor het Corps F.Q.I. in ongeveer 1941, aan de hand van Goppelt; en later nog eens voor een vergadering van studenten en hulppredikers te Rotterdam in de oorlogstijd. Helaas heeft de heilshistorie onder ons niet zo'n grote aandacht meer bij de predikheren als in de goede dertiger jaren. En laat ik nu in Konya een huisgenote van Prof. Goppelt ontmoeten, een turks meisje, dat in Hamburg historie studeert ! Een vreemde ontmoeting - voor beide partijen leuk. En dat in Iconium - waar de Joden destijds Paulus' heilshistorische preken zeer fel afwezen. De wereld is maar klein.

(wordt vervolgd)

S C H O O L D A G L I E D

Dit is de dag van school en kerk
van vreugde en geschenken,
waarop wij ' Heren wonder werk
met hart en mond gedenken.

Hij was het, die in bang gevaar
Zijn kerk hier wilde bouwen.
Hij redde, reformeerde haar.
Op Hem zij ons betrouwen.

Bewaar ons, Here bij Uw Woord.
Bewaar de school der kerken.
Wil haar, daar zij U toebehoort,
Bevestigen en sterken.

Heer Jezus, hoe de wereld woed',
Hoe zij verdrukt de vromen,
Uw heilleer blijv' ons hoogste goed,
Tot Gij zult wederkomen.

Theologische Hogeschooldag 1967.

Piet Prins.

O N D E R W I J S

NIEUWS VAN DE ESCOLA "EBENÉZER".

En óf er nieuws is te vertellen ! Allemaal blijde dingen, die we met een opgetogen gezicht elkaar vertelden.

Het eerste en belangrijkste is wel de komst van donna Adéle Scheidt, die door de inspectrice van het lager onderwijs opmerkzaam was gemaakt op den mogelijk werkterrein in de kolonie.

U herinnert zich misschien nog de moeiten, die begin van dit cursusjaar zijn gedaan om een bevoegde onderwijzeres in de kolonie te krijgen voor het Braziliaanse onderwijs (zie febr.-nummer van M.A.).

Maar hoe enthousiast deze donnas aanvankelijk ook waren, uiteindelijk lieten ze allen verstek gaan. En het jaar verstreek, zonder dat er op dit gebied vorderingen waren te maken.

Toen donna Adéle zich eind augustus, vergezeld van haar moeder en verdere familie kwam melden, was de eerste reactie van onze kant: dit is nu wel erg mooi, maar we hebben nog niets, niets geen materiaal, en het is voor dit schooljaar maar drie maanden meer.

Maar de mogelijkheden voor de grotere kinderen, die nog niet naar de Braziliaanse school gaan kwamen wel duidelijk naar voren. Misschien konden die deze drie maandende stof van het eerste leerjaar doorwerken. En de verwondering om deze onverwachte mogelijkheid groeide:.... krijgen we het nu zó maar in handen ?

Er werd een schoolvergadering gehouden, er werd wat gedokterd aan de organisatie van de lessen, er werden informaties ingewonnen en het advies van de inspectie gevraagd, donna Adéle werd door het bestuur van de ouderlijke fazenda gehaald, we kregen van het centrale kantoor van de inspectie al het benodigde materiaal om een school draaiende te houden, van boeken, schriften, potloden en krijgt tot vegers en bezems toe.

En als resultaat van dit alles is de school nu, i.p.v. het "eenmansbedrijf" van meester Nap tot zijn terugkomst een "drei mädler" werkterrein geworden. Het was intussen half september geworden en een dag na haar aankomst begon donna Adéle haar werk met de leerlingen van de klassen 3, 4, 5 en 6 (hollands). Alle kinderen gaan nu 's middags naar de nederlandse school.

Die middag vertelde een stralend gezichtje: "Juf, donna Adéle heeft vanmorgen over de Goede Herder verteld". "Konden jullie het begrijpen, jongen ?" "Lang niet alles, maar wel waar het over ging."

Het enthousiasme van de kinders en de juffrouw werkte zó aanstekelijk dat meerdere ouderen nu elke donderdagavond opnieuw in de schoolbanken kruipen om leestechiek en uitspraak van het portugees te verbeteren.

Is het niet allemaal om voor te danken ?

En het andere nieuws ? Oh, dát is ook zo mooi. Het was op de avond van de bidstond voor gewas en arbeid, dat er, zoals gewoonlijk, nog even op het kerkplein werd nagepraat. De voorzitter van de schoolvereniging, die die avond "dominee" was geweest, voegde zich bij een groepje, en toen hoorden de struiken het blijde nieuws mee aan. Dat we nu wel bidstond hadden gehouden voor gewas en arbeid, maar dat we toch ook wel veel reden hadden tot danken, vanwege de financiële hulp uit een zuster gemeente in Nederland.

En de mannen broeders, die jaren ervaring hebben in het tellen van collecten, werden uitgenodigd deze dáár gehouden collecte te schátten. De meest bedachtzame vroeg naar het zielen aantal, dan was de berekening

beter te maken. Toen kwamen de bedragen los. De één noemde honderd, en een ander mikte naar honderd vijftig, maar bij het bedrag van twee honderd vijftig schudden de anderen het hoofd: geen gekke dingen zeggen nu. Het wás niet te gek, want met ingehouden jubel klonk het: "Zal ik het zeggen, zal ik het zeggen?"

D u u z e n d z e v e n e n z e s t i g !!!

Open monden en ongelovige uitroepen, dat er wel een nul bij gelezen zou zijn. We werden er stil van. Hiermee zou de schuld, die nog op het nieuwe schoollokaal rust in één keer weg zijn.

Maassluis ! in gedachten allemaal een stevige handdruk. We zijn heel blij met jullie hulp. Is het geen werkelijkheid, een dagelijkse blijde werkelijkheid, het "Ebenézer" op het wit geverfde bord, dat onze beide leslokalen omspant ?

In het vertrouwen op deze werkelijkheid ook voor de toekomst gaan we verder met het uitwerken van de onderwijsmogelijkheden, die we vaak zo ongedacht krijgen. De rechtsgeldigheid van de schoolvereniging om ook de Braziliaanse kinderen uit de omgeving een goede lagere schoolte kunnen laten volgen en wat voor het evangelisatiewerk grote mogelijkheden biedt, is wel een van de eerste punten, die op het programma staan. Hiervoor zijn al verschillende besprekingen gevoerd en we hopen na verloop van tijd ook deze zaak rond te krijgen.

J.C.D.

HET WEEROVERZICHT

De maanden Augustus en September lijken verwisseld te zijn, wat betreft de maximum temperaturen.

Hadden we in de maande Juli een maximum temperatuur, gemiddeld, van $20,2^{\circ}$ C., in Augustus was het $29,5$ en in September 26° C.

De oorzaak zal zijn, dat Augustus zo droog was, dus veel zonneschijn gaf. In Augustus viel er maar $28,7$ mm regen, terwijl in September er $70,4$ mm viel, hetgeen ook zeer laag is t.a.v. gemiddelden over voorgaande jaren

De minimum temperaturen van resp. Augustus en September waren: $12,3$ en $13,6^{\circ}$ C.

Nu we dit schrijven regent het. Hopelijk ontvangen we in October meer regen.

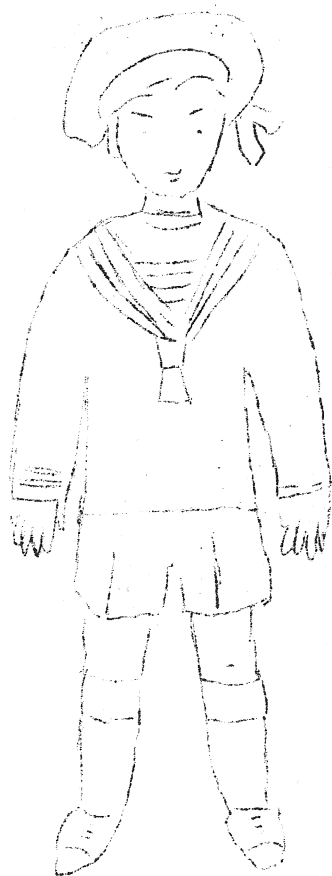
M. Groenveld.

(Advertentie)

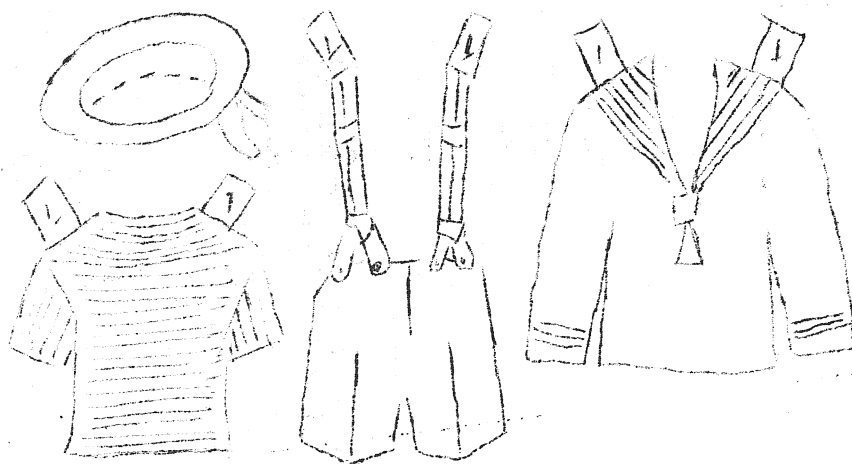
Wie kan ons helpen aan de MUZIEK- EN ZANGBUNDEL
van WOENSEL-KOOI ?

K. Groenveld-Havinga.

--- Wij vragen excuus voor het feit, dat in de nummers van de vorige maanden enkele bladen op hun kop ingeniet of gedrukt waren. Dit zijn z.g. technische storingen ten zetterij.

JEUGDRUBRIEK

Hier is Jan-maat de matroos.
 Is 't geen keurig pakje, dat hij koos ?
 Een gestreepte trui, een pet met een
 lint,
 Zeg maar eens, dat je 't niet mooi vindt.
 De broek in de vouw,
 De bloes met een strik.
 Hij is er wat mee in zijn schik.

- a.: De pet: inknippen bij de stippellijn.
- b.: Trui: (1) ophangstrookjes, waarmee je de kleren mee op het poppetje hangt.
- c.: Blauwe broek met bretels.
- d.: Bloes: effen blauw kleuren. Kraag en uiteinden van de mouwen wit met blauwe strepen.

Hoe jullie het moeten doen, weten jullie nog wel van de meisjesjurk uit het vorige nummer ?

J.C.D.

WIJ LEZEN SAMEN DE "INSTITUTIE".

Boek III, hoofdstuk XXV, punt 5. (vervolg vorige nummer)

En ofschoon het verstand der mensen onafgebroken door deze overdenking behoorde in beslag genomen te worden, heeft het toch, alsof het opzettelijk alle herinnering aan de opstanding wilde vernietigen, de dood genoemd het eind van alles en de ondergang des mensen.

Want ongetwijfeld spreekt Salomo (Pred. 9:4) over de gewone en algemeen aanvaarde mening, wanneer hij zegt, dat een levende hond beter is dan een dode leeuw. En elders (Pred. 3:21): "Wie weet, of de adem van de mens opvaart naar boven, en de adem der beesten nederwaarts vaart ?"

Alle tijden heeft deze onnozele domheid gewoed, ja, is zelfs tot

in de kerk doorgedrongen; want de Sadduceën hebben openlijk durven belijden, dat er geen opstanding is, ja dat de zielen sterfelijk warer

Maar opdat deze grove onwetendheid niemand zou bevrijden, hebben de ongelovigen door de ingaving der natuur zelf altijd een beeld der opstanding voor ogen gehad. Want waartoe diende de heilige en onschendbare gewoonte van begraven anders dan opdat ze een pand zou zijn van een nieuw leven? En men mag hiertegen niet inbrengen, dat ze uit een dwaling ontstaan is; want de begrafenis heeft bij de heilige vaders altijd haar gewijd karakter behouden, en God heeft gewild, dat diezelfde gewoonte bij de heidenen bleef, opdat de hun voor ogen gestelde gedaante der opstanding hun traagheid wakker zou maken.

En hoewel die ceremonie haar profijt heeft gemist, is het toch voor ons nuttig, dat wij met verstand op haar doel letten: want het is geen onbetekenende weerlegging van hun ongelovigheid, dat allen te zamen erkend hebben, wat niemand geloofde.

En toch heeft de Satan niet alleen de zinnen der mensen afgestompt, opdat ze tesamen met de lichamen de herinnering aan de opstanding begraven zouden; maar ook heeft hij gepoogd dit stuk der leer door verschillende verzinsels te bederven, opdat het eindelijk onder zou gaan. Ik laat daar, dat hij reeds ten tijde van Paulus de opstanding begon te bestrijden, maar een weinig later zijn de Christenen gevolgd, die het Rijk van Christus beperkt hebben tot duizend jaar. Maar hun verzinsel is te kinderachtig dan dat het weerlegging zou nodig hebben of waardig zijn. Zij worden ook niet gesteund door de Openbaring van Johannes, uit welke (20:4) zij ongetwijfeld hun dwaling een schijn van waarheid hebben willen geven; want in het getal van duizend jaar gaat het niet over de eeuwige gelukzaligheid der kerk, maar slechts over de verschillende beroeringen, die de kerk, zolang zij nog op aarde streed, te wachten stonden.

Verder, de gehele Schrift roept, dat er geen einde zal zijn aan de gelukzaligheid der uitverkorenen noch aan de straf der verworpenen. Verder moet het geloof aan alle dingen, die zich aan onze blik onttrekken, en het begrip van ons verstand te boven gaan, of gezocht worden uit de vaste uitspraken Gods, of geheel verworpen worden.

Zij, die duizend jaren toekennen aan de kinderen Gods om het toekomstige leven te genieten, bemerken niet, met hoe grote smaad zij Christus en zijn Rijk brandmerken. Want indien zij niet met onsterfelijkheid bekleed worden, dan is dus ook Christus zelf, tot wiens heerlijkheid zij worden veranderd, niet tot onsterfelijke heerlijkheid opgenomen; indien hun godzaligheid een eind zal hebben, dan is dus het Koninkrijk van Christus, op wiens vastheid zij steunt, tijdelijk.

Kortom, of ze zijn geheel onervaren in alle Goddelijke zaken, of ze pogen door een slinkse kwaadaardigheid de ganse genade Gods en de kracht van Christus aan het wankelen te brengen, welker vervulling in niets anders, dan daarin gelegen is, dat, nadat de zonde is uitwist en de dood verslonden, het eeuwige leven ten volle hernieuwd wordt. En hoe dwaas zij zijn, die vrezen, dat zij aan God een al te grote wreedheid toeschrijven, wanneer zij zeggen, dat de verworpenen aan de eeuwige straffen overgegeven worden, is zelfs voor blinden duidelijk. De Here zou dan onrecht doen, wanneer Hij van zijn Koninkrijk hen berooft, die zich door hun ondankbaarheid dat Koninkrijk onwaardig gemaakt hebben. Maar, zeggen ze, hun zonden zijn tijdelijk. Ik erken het, maar Gods majesteit, en ook zijn gerechtigheid, die zij door hun zonder geschonden hebben, zijn eeuwig. Het is dus terecht, dat de herinnering aan hun ongerechtigheid niet te niet gaat.

Maar, zo zeggen ze, zal de straf de maat van het misdrijf te boven gaan. Dit is echter een ondragelijke lastering, wanneer de majesteit Gods zo gering geacht wordt, en haar te minachten niet van meer betekenis geacht wordt dan de ondergang van één ziel.

Rubriek voor de Vrouw

+++++

UIT NEERLANDS SCHATKAMER

(II)

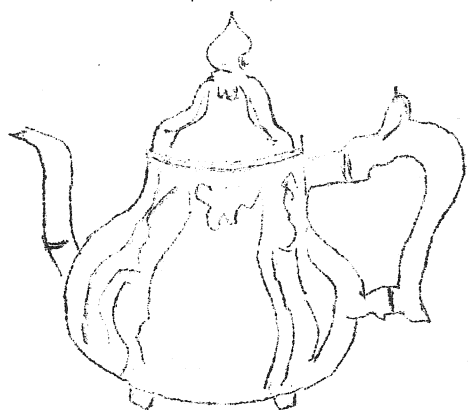
Vorig jaar is in ons blad een boek besproken dat handelde over de Nederlanders, zoals ze zich innerlijk en uiterlijk openbaarden. Over dat karakter van de verschillende volksstammen is ook wel een en ander op te merken bij het doorwandelen van de verschillende streek-musea. De daar uitgestalde gebruiks- en siervoorwerpen spreken, voor wie het verstaan wil, een duidelijke taal.

Elka Schrijver zegt in haar eerder aangehaalde boekje: "het is heel merkwaardig, dat juist de Friezen - en in zekere mate ook de Groningers - van wie men steeds heeft beweerd dat zij stug en stoer, gesloten en weinig toeschietelijk zijn, en bovenal nuchter, dat zij juist het "wildste" zilver in de Nederlanden hebben gemaakt.

De grootste gemene deler van het Friese zilver is het uitzonderlijke drukke ornament, een stijl, die men zou kunnen beschrijven als "kan het er bij, dan moet het er bij", en die wel moet voortkomen uit een zekere onbewuste woeligheid der ziel." En even verder: "ook het bijzonder ongelijkmatig oppervlak verhoogt dan nog het gevoel van een door onrust gedreven bezetenheid....."

Ter illustratie 2 theepotten uit ongeveer dezelfde tijd.

Haagse theepot uit 1744
(oor van hout, gladde tuit
en grote gedeelten die
niet versierd zijn).

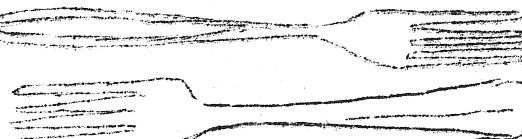
Friese theepot uit 1730
(oor van zilver met engel-
enfiguur, tuit eindigend
in drakenkop, geheel ver-
sieraard met hoog opgedreven
bloem- en bladmotieven).

In de 17e eeuw kwam in ons land de glaskunst tot bloei en deze glazen verdrongen toen weldra de zilveren bekers uit de huizen. Veel kerken schaften zich toen zilveren bekers aan en in veel hervormde kerken is nog prachtig bewerkt avondmaalszilver aanwezig.

Toen het gebruik van lepels en vorken tot de goede tafelgewoonten ging behoren, werden ook deze weldra van zilver vervaardigd. De oudste modellen, die ook tegenwoordig nog machinaal gemaakt worden, waren vrij eenvoudig in hun versiering. Het puntfilémodel is uit veel later tijd

Een veel gebruikte versiering ter afwerking van de randen was en is de parellijst.

oud Hollands model:

Ook op niet zilveren voorwerpen, b.v. nikkelen of verzilverde schaal-
tjes, theelepels, zoutvaatjes e.d. komt dit motief voor.

Tot slot nog iets over verzilverde en aanverwante zaken.
Tegenwoordig is de keus van materiaal voor tafelbestek veel uitgebrei-
der dan vroeger. Daar de prijs van echt zilver tafelgerei nog steeds
vrij hoog is, werd er naar mogelijkheden gezocht om dit zilver door
een ander mengsel van metalen te vervangen, dat niet het nadeel van
ijzer had. Dank zij deze proefnemingen vond men een bepaalde verhoudi-
van koper, nikkel en zink dat aan de gestelde eisen van: goedkoop,
weinig onderhoud, smaakvrij en sterk voldeed. In Nederland is het
onder de handelsaanduiding van Sola-massief en Gero-zilmeta verkrijg-
baar (om de twee bekendste te noemen) terwijl hier in Brazilië de
merken Hercules en Mundial goede modellen hebben.

Tussen dit wit metaal en zilver in staat het verzilverde voorwerp,
dat een dun laagje zilver over het wit metaal heeft gekregen.
Het cijfer 90 of 100 achter op een theelepeltje of vork wil zeggen,
dat er voor 12 vorken en lepels (12 couverts) 90 of 100 gram zuiver
zilver is gebruikt. Op theelepeltjes is de zilverlaag even dun of
even dik als op de grote lepels en vorken.

J.C.D.

K E R K E L I J K N I E U W S

=====

KERKERAADSVERSLAG

14 - 9 - 67.

De vergadering werd gehouden ten huize van br. M. Groenveld.

De praeses, br. J. Cnossen opent de vergadering en leest uit
Gods Woord Matth. 6 : 25 - 34. Daarna gaat hij voor in gebed.
Hij verwelkomt een ieder. In zijn openingswoord wijst hij er op,
alles in 't geloof te doen, wetende, dat onze hemelse Vader voor
zijn kinderen zorgt, en hen naar zijn belofte alles schenken wil
en ook schenken zal, wat wij nodig hebben.

Alle broeders zijn aanwezig.

De notulen van de vorige vergadering worden gelezen en getekend.

Ds Noort zal nog een antwoordbrief ontvangen. Van ds Los nog geen
bericht ontvangen over een leenpredikant.
Aan br. R.J. Groenveld zal gevraagd worden om een oude rekening
voor trouwbijbels en psalmboeken te vereffenen.

Enkele bezoeken worden besproken.

Naar aanleiding hiervan herinneren we ons aan de woorden van ds Los:
Brs, denk er aan, het cement wat de kerk en de kolonie bij elkaar
houdt is de gemeenschap der heiligen. Dat gaat niet vanzelf, doch
ieder heeft de opdracht die te beoefenen.

Verder wordt er op geattendeerd, dat de brs ambtsdragers ieder
hun wijk zo goed mogelijk bijhouden en meeleven, bezoeken en steunen
waar dit nodig is.

Rondvraag: Besloten wordt de kerk en het kerkplein met de aan-
plant een grondige beurt te geven. Eén broeder zal er over gaan en
iedere keer enkelen oproepen om te helpen.

Br. H. Buitenhuis gaat voor in dankgebed, waarna de praeses de
vergadering sluit.

J. Glas.

VERENIGINGSNIEUWSMANNENVERENIGING.

7 november: G.A. Jans, vrij onderwerp.

VROUWENVERENIGING

Zowel van afd. Middag als van Avond moet het rooster vernieuwd worden.

JEUGDVERENIGING

Geen opgave ontvangen.

KLEINE JEUGDVERENIGING

5 november: Inleiding IJke Cnossen: Genesis 21.

19 november: Inleiding Femmie Buitenhuis: Genesis 22.

LANDBOUW EN VEETEELTZONDAG-VASTENDAG IN DE VARKENSSTAL

In een vergadering van de "Deutsche Akademie" te Berlijn heeft een bekend varkens-deskundige uit Wenen meegedeeld, dat sedert meerdere jaren op het proefbedrijf te Wenen de varkens des zondags niet gevoederd worden. Op zaterdagavond krijgen de varkens rond 2/3 van hun dagelijkse rantsoenen en de rest op maandagmorgen. De voederbakken worden met water gevuld en de deuren worden afgesloten; rust op zondag is zeer belangrijk. Het voedergebruik blijft vrijwel gelijk, en de mestperiode wordt niet ten volle verlengd met het aantal zondagen, waarop de varkens niet gevoerd worden. De vleeskwiteit, in het bijzonder de vet-vleesverhouding, wordt aanzienlijk verbeterd.

In het artikel wordt nog meegedeeld dat aan de Duitse selectiemesterijen de varkens op zondagavond niet gevoederd worden, zonder dat verlenging van de mestperiode of beïnvloeding van het voedergebruik is geconstateerd.

In het volgende nummer van het zelfde tijdschrift wordt bevestigd, dat des zondags met één voeding kan worden volstaan, zowel voor mest-, als voor fokvarkens. Volledig vasten op zondag leidt tot een minder gunstig voedergebruik en een aanmerkelijk langere mestperiode. Daarentegen zouden zonder bezwaar per week twee voedingen overgeslagen kunnen worden, als deze maar niet direct op elkaar volgen. Er wordt nog op gewezen, dat bij de voeding, die aan het vasten voorafgaat, de porti met 75 à 100% verhoogd moet worden. Bij het mesten met aardappelen moet gewaakt worden tegen zuur worden van het voeder tijdens een vastendag. Volgens dit artikel kan geen invloed van deze voedermethode op de spekdikte worden vastgesteld.

(Overgenomen uit Centraal Maandblad, 6 mei 1960, waar deze gegevens waren overgenomen uit 'Veeteelt en Zuivelberichten'.)